

У Х В А Л А
ПЕРШОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження в справі за конституційною скаргою громадянина України Онищука Юрія Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) припису частини другої статті 57 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“

м. К и ї в
28 листопада 2018 року
№ 367-1(І)/2018

Справа № 3-385/2018(5828/18)

Перша колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України в складі:

Гультай Михайло Мирославович – секретар колегії,
Головатий Сергій Петрович – доповідач,
Колісник Віктор Павлович,

розглянула питання про відкриття конституційного провадження в справі за конституційною скаргою громадянина України Онищука Юрія Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) припису частини другої статті 57 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“ від 28 лютого 1991 року № 796–ХІІ (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 16, ст. 200) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Головатого С.П. та дослідивши матеріали справи, Перша колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

установила:

1. Громадянин України Онищук Юрій Петрович втретє звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням (вх. № 18/5828 від 1 листопада 2018 року) перевірити на відповідність частині третій статті 22 Конституції України припис частини другої статті 57 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“ від 28 лютого 1991 року № 796–ХІІ (далі – Закон № 796–ХІІ) зі змінами.

Уперше Заявник звернувся до Конституційного Суду України з конституційною скаргою (вх. № 18/4115) 13 серпня 2018 року. За результатами попередньої перевірки керівник Секретаріату Конституційного Суду України 15 серпня 2018 року повернув Заявникові його конституційну скаргу як таку, що не відповідає вимогам Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Заявник повторно звернувся до Конституційного Суду України 31 серпня 2018 року. Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України 25 вересня 2018 року розглянула надіслану Заявником конституційну скаргу (вх. № 18/4470) та постановила ухвалу про відмову у відкритті конституційного провадження (№ 303-1(II)/2018).

1.1. Згідно з приписом частини другої статті 57 Закону № 796–ХІІ у разі обчислення пенсії відповідно до частини другої статті 27 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ за бажанням того, хто звернувся за пенсією, середньомісячний фактичний заробіток для обчислення пенсії може визначатися за будь-які 12 місяців підряд роботи на територіях радіоактивного забруднення.

2. Із долучених до конституційної скарги судових рішень убачається, що Заявник є учасником ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС і

належить до категорії 2 осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Управління Пенсійного фонду України Октябрського району в м. Полтаві (далі – Управління) на виконання постанови Октябрського районного суду міста Полтави від 4 лютого 2015 року, що її залишив без змін Харківський апеляційний адміністративний суд ухвалою від 9 квітня 2015 року, призначило Заявникові пенсію відповідно до частини першої статті 55 Закону № 796–XII зі зменшенням пенсійного віку на 10 років починаючи з 24 лютого 2012 року.

Октябрський районний суд міста Полтави постановою від 18 серпня 2015 року, що її залишив без змін Харківський апеляційний адміністративний суд ухвалою від 23 грудня 2015 року, зобов'язав Управління здійснити перерахунок призначеної Заявникові пенсії відповідно до статей 56, 57 Закону № 796–XII з урахуванням статті 29 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV (далі – Закон № 1058–IV) та додаткової пенсії за шкodu, заподіяну здоров'ю, згідно зі статтями 49, 51 Закону № 796–XII починаючи з 19 травня 2015 року.

2.1. Не погодившись із розміром призначеної йому пенсії та порядком її розрахунку, Заявник звернувся до Полтавського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Полтавської області із заявами, на які отримав роз'яснення від 27 серпня 2017 року та від 8 вересня 2017 року, у яких зазначалося, зокрема, що Заявникові призначено пенсію за віком відповідно до частини першої статті 55 Закону № 796–XII згідно з постановою Октябрського районного суду міста Полтави від 4 лютого 2015 року.

2.2. Заявник 3 жовтня 2017 року звернувся до Октябрського районного суду міста Полтави з позовом, у якому просив визнати протиправними дії Полтавського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Полтавської області, зокрема, щодо проведення розрахунку призначеної

йому пенсії на загальних підставах та зобов'язати це управління вчинити певні дії.

Октябрський районний суд міста Полтави рішенням від 9 січня 2018 року відмовив Заявникові в задоволенні позову, вказавши, що „за результатами розгляду справи судом не встановлено в діях відповідача протиправності щодо проведення розрахунку пенсії позивачу“.

2.3. Харківський апеляційний адміністративний суд постановою від 15 березня 2018 року відмовив Заявникові у задоволенні його апеляційної скарги, а рішення Октябрського районного суду міста Полтави від 9 січня 2018 року залишив без змін.

2.4. Заявник 20 квітня 2018 року звернувся до Верховного Суду з касаційною скаргою на ухвалені в його справі судові рішення.

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду ухвалою від 2 травня 2018 року, керуючись приписами статей 328, 333 Кодексу адміністративного судочинства України, відмовив Заявникові у відкритті касаційного провадження.

2.5. Заявник звернувся до Великої Палати Верховного Суду з заявою про перегляд судових рішень у його справі.

Велика Палата Верховного Суду ухвалою від 12 липня 2018 року повернула Заявникові його клопотання у зв'язку з тим, що нормами Кодексу адміністративного судочинства України „не передбачено підстав для подання безпосередньо до Великої Палати Верховного Суду учасником справи заяви про перегляд судових рішень судів першої та апеляційної інстанцій...“.

3. Обґрунтовуючи невідповідність припису частини другої статті 57 Закону № 796–ХІІ частині третій статті 22 Конституції України, Заявник стверджує, що зміни, внесені до цього припису Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям

Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ від 17 листопада 2005 року № 3108–IV (далі – Закон № 3108–IV) та Законом України „Про внесення змін до Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“ від 5 жовтня 2006 року № 231–V, „скасовують пільгу по використанню у розрахунку пенсії зарплати за роботу в зоні відчуження, що призводить до зниження рівня соціального забезпечення...“.

Заявник зазначає, що згідно з частиною першою статті 57 Закону № 796–XII до внесення до неї змін Законом № 3108–IV обчислення середньомісячного заробітку здійснювалося відповідно до Закону України „Про пенсійне забезпечення“, а першим реченням частини другої цієї статті було передбачено, що: „при цьому за бажанням того, хто звернувся за пенсією, середньомісячний фактичний заробіток для обчислення пенсії може братися за будь-які 12 місяців підряд роботи на територіях радіоактивного забруднення“.

Порівнюючи зміст припису частини другої статті 57 Закону № 796–XII до внесення змін Законом № 3108–IV та в чинній редакції, Заявник зазначає, що «зміна у першому реченні частини другої статті 57 слів „При цьому“ на фразу „У разі обчислення пенсії відповідно до частини другої статті 27 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“... поставила умову використання пільги по середньомісячному фактичному заробітку в зоні відчуження для розрахунку пенсії... спроба реалізації права на пільгу суттєво зменшує пенсію учаснику ліквідації». Таку умову, на думку Заявника, містить припис частини другої статті 27 Закону № 1058–IV, а саме: „За бажанням застрахованої особи частина розміру пенсії за віком за період страхового стажу, набутого до дня набрання чинності цим Законом, може бути визначена відповідно до раніше діючого законодавства, а частина розміру пенсії за період страхового стажу, набутого після набрання чинності цим Законом, – відповідно до цього Закону; при цьому частина розміру пенсії за віком, обчислена за раніше діючим законодавством, не може

перевищувати максимальних розмірів пенсій, визначених законом для відповідних категорій пенсіонерів, та не може бути нижчою, ніж розмір трудової пенсії за віком з урахуванням цільової грошової допомоги на прожиття, що діяли на день набрання чинності цим Законом“.

4. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження в справі, Перша колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

4.1. Заявник, стверджуючи про невідповідність припису частини другої статті 57 Закону № 796–XII частині третій статті 22 Конституції України, не вказав, яке саме з гарантованих Конституцією України прав людини зазнало порушення внаслідок застосування цього припису в остаточному судовому рішенні в його справі.

Перша колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України зазначає, що зміна механізму нарахування та обчислення певних видів соціальних виплат не є звуженням змісту та обсягу гарантованого Конституцією України права на соціальний захист.

Отже, у цій частині конституційна скарга не відповідає вимогам пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

4.2. Остаточним судовим рішенням у справі Заявника є ухвала Верховного Суду від 2 травня 2018 року. Конституційна скарга Заявника надійшла до Конституційного Суду України 1 листопада 2018 року, тобто була подана з порушенням строку, встановленого пунктом 2 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“ та відповідно до § 45,

§ 56 Регламенту Конституційного Суду України Перша колегія суддів
Першого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження в справі за конституційною скаргою громадянина України Онищука Юрія Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) припису частини другої статті 57 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“ від 28 лютого 1991 року № 796–ХІІ зі змінами на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Першої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ПЕРША КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**